

Abin aikataulu syksy 2023

Ylioppilaskokelaan pitää perehtyä tarkoin ylioppilastutkinnon rakenteeseen ja vaatimuksiin sekä ainekohtaisiin suoritusohjeisiin. Kokelas on itse vastuussa siitä, että on selvillä ylioppilastutkintoon liittyvistä määräyksistä ja ylioppilaskokeiden suoritusohjeista sekä noudattaa niitä.

Tutustu huolella tiedotteeseen ”Hyvä syksyn 2023 ylioppilaskokelas” osoitteessa www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle

Kerrataanpa vielä!

Mikäli aloitat ylioppilastutkinnon suorittamisen keväällä 2022 tai sen jälkeen:

Uudessa tutkintorakenteessa ylioppilastutkintoon on sisällytettävä vähintään viiden tutkintoaineen kokeet. Kaikkien kokelaiden on sisällytettävä tutkintoonsa äidinkielen ja kirjallisuuden koe. Lisäksi tutkintoon on sisällytettävä vähintään neljä eri tutkintoaineen koetta vähintään kolmesta seuraavasta ryhmästä: matematiikka, toinen kotimainen kieli, vieras kieli ja reaaliaine. Kokeisiin tulee sisältyä vähintään yksi pitkän oppimäärän koe.

Tutkintoon vaadittujen viiden kokeen lisäksi kokelas voi suorittaa yhden tai useamman muun kokeen. Kokelas voi halutessaan suorittaa eri oppimäärien kokeita samassa tutkintoaineessa esim. lyhyt ja pitkä matematiikka tai lyhyt ja pitkä englanti. Saman aineen kokeista voi vain toinen kuulua tutkintoon vaadittavien viiden kokeen joukkoon.

Suomenkielisessä lukiossa kokelas voi halutessaan valita toisen kotimaisen kielen kokeen sijasta ruotsin äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen. Kokelas voi myös halutessaan suorittaa vieraan kielen kokeen sijasta saamen äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen.

Mikäli olet aloittanut ylioppilastutkinnon suorittamisen syksyllä 2021 tai aiemmin ja kirjoitat vanhan tutkintosäännön mukaan:

Ylioppilastutkinto tulee valmiiksi, kun kokelas on suorittanut hyväksytysti valitsemansa neljä pakollista ainetta. Vain äidinkieli on pakollinen, muut kolme tutkintoon kuuluvaa koetta voit valita seuraavista neljästä: vieras kieli, matematiikka, ruotsi ja reaali. Kolmesta ensimmäisestä on vähintään

yhdessä kokeessa suoritettava tasoltaan vaativampi koe, ts. A-tason kieli tai pitkä matematiikka. Ylemmän tason kokeiden maksimimäärää ei ole rajattu.

Ylioppilastutkintotodistuksen saamisen edellytys on, että kokelas saa myös lukion päättötodistuksen oman lukionsa opetussuunnitelman määräämällä tavalla tai on suorittanut ammatillisen perustutkinnon.

Osallistumisoikeus ylioppilaskokeisiin

Tutkintoon liittyvään kokeeseen voi osallistua vain, jos kyseisen oppiaineen pakolliset opinnot ovat suoritettu ennen kokeeseen osallistumista. Vieraan kielen lyhyen oppimäärän kokeeseen on oikeus osallistua, kun on opiskellut vähintään kuusi opintopistettä oppiaineen opintoja.

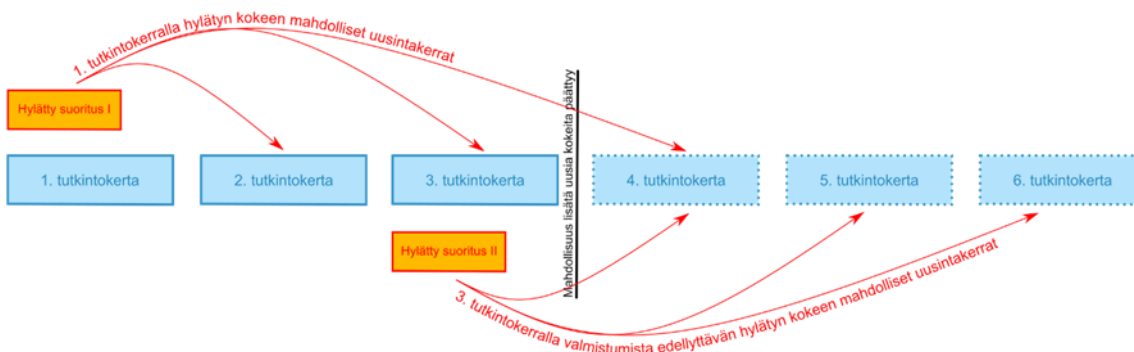
Ylioppilastutkinnon kokeiden suorittaminen

Tutkintoon vaadittavat kokeet suoritetaan enintään kolmena peräkkäisenä tutkintokertana. Kokelas voi lisätä tutkintoonsa uusia aineita, kunnes tutkinto on valmis tai kolme tutkintokertaa on käytetty. Tutkinnon suorittaminen alkaa, kun ilmoittaudut yhteen tai useampaan kokeeseen ensimmäistä kertaa. Kaikki kokeet suoritetaan digitaalisesti. Tutustu hyvissä ajoin digitaalisten ylioppilaskokeiden suorittamiseen osoitteessa

www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/koetilaisuuden-kulku

Hylätyn kokeen voi uusia kolme kertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana. Jos kokelas tulee hylätyksi jossakin valmistumisen edellyttämässä kokeessa kolmannella tutkintokerralla, tutkinnon suorittaminen voi ulottua kuuteen tutkintokertaan. Jos kokelas on valinnut vaativamman tason kokeen aineessa, jossa on kahden tason mukaisia kokeita, ja saanut koesuorituksesta hylätyn arvosanan, hän voi kokeen uusiessaan vaihtaa sen tason. Tason vaihtaminen edellyttää kuitenkin, että vaadittuihin kokeisiin sisältyy yksi vaativamman tason koe. Jos määräaika kuluu umpeen tai et saa hyväksyttyä arvosanaa kolmannellakaan uusimiskerralla, sinun on suoritettava koko tutkinto uudelleen.

Hyväksyttyä koetta voi uusia rajoituksetta. Tutkinnon valmistumisen jälkeen hylättyä koetta voi uusia rajoituksetta ja tutkintoa voi täydentää uusilla tutkintoaineilla ja oppimäärillä.

Ylioppilaaksi valmistuminen

Kokelas valmistuu ylioppilaaksi suoritettuaan hyväksytysti ylioppilastutkintoon vaadittavat kokeet sekä lukion oppimäärään kuuluvat opinnot. Lukion oppimäärän sijaan kokelaalla voi olla suoritettuna muu lainsäädännössä mainittu tutkinto tai opinnot:

1. aiemmin suoritettu lukiokoulutuksen oppimäärä tai vastaava ulkomainen koulutus
2. ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetun ammatillisen perustutkinto tai sitä vastaava aiempi tutkinto
3. muun kuin 2 kohdassa tarkoitetun perusopetuksen oppimäärälle tai sitä vastaavalle aikaisemmalle oppimäärälle perustuvan vähintään kaksivuotisen ammatillinen tutkinto tai sitä vastaavat opinnot sekä Ylioppilastutkintolautakunnan määräämät lisäopinnot.

Kompensaatio

Kompensaatio tarkoittaa sitä, että sinulla voi olla mahdollisuus valmistua ylioppilaaksi, vaikka et saa hyväksytyä arvosanaa jostakin tutkintoon vaadittavasta kokeesta. Kompensaatiossa otetaan huomioon muiden ylioppilastutkintotodistukseesi tulevien kokeiden arvosanat. Keväällä 2022 tai sen jälkeen aloitetuissa tutkinnoissa otetaan huomioon vain tutkintoon vaadittavissa kokeissa saadut hyväksytyt arvosanat.

Jos et saa jossakin tutkintoon vaadittavassa kokeessa hyväksytyä arvosanaa mutta tulet ylioppilaaksi kompensaation kautta, voit uusia hylätyn kokeen myöhemmin niin monta kertaa kuin haluat. Uusimisen ajankohdan voit valita itse. Äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen hyväksytyn arvosanan edellytyksenä on, että sinulla on suoritus sekä lukutaidon että kirjoitustaidon kokeesta. Jos jompikumpi suoritus puuttuu, katsotaan kokonaissuoritus keskeytyneeksi, jolloin koko suorituksesi on hylätty. Keskeytyneen kokeen tapauksessa kompensaatio ei ole mahdollinen.

Mikäli et halua jotakin koetta kompensoitavan, on siitä ilmoitettava rehtorille kirjallisesti. Alaikäisen ilmoituksessa tulee olla huoltajan varmennus.

Täydentäminen

Tutkinnon täydentäminen uusilla kokeilla on mahdollista sen jälkeen, kun olet suorittanut tutkinnon. Täydentämisen ajankohdan voit valita itse. Voit myös täydentää tutkintoa jo suorittamasi oppiaineen eritasoisella kokeella. Saat erillisen todistuksen näistä uusista hyväksytyistä kokeista. Voit uusia kokeen niin monta kertaa kuin haluat.

Vilppi

Kokelas, joka syyllistyy vilpilliseen menettelyyn tai vilpin yritykseen taikka avustaa siinä tai muutoin rikkoo järjestystä, menettää oikeutensa jatkaa tutkinnon suorittamista kyseisenä tutkintokertana. Kokeet joihin kokelas on kyseisenä tutkintokertana ilmoittautunut, katsotaan hylätyiksi. Jos em. tekoa voidaan pitää suunniteltuna tai muulla tavalla raskauttavana, rehtori voi määrätä, että kokelas menettää osallistumisoikeuden kokeisiin kyseistä tutkintokertaa lähinnä seuraavana tutkintokertana.

Matkapuhelimet ja muut tekniset laitteet, paitsi lautakunnan sallimat apuvälineet, ovat kiellettyjä. Niiden tuominen koetiloihin voidaan katsoa tutkintojärjestyksen rikkomiseksi.

Nimitietojen julkaiseminen

Sekä lautakunnalla että lukiolla on oikeus antaa ylioppilaiden nimet julkaistaviksi mm. tiedostusvälineille sen jälkeen, kun tietojen oikeellisuus on varmistettu. Jos et halua nimeäsi julkaistavaksi, pyydä hyvissä ajoin kirjallisesti sekä lukiotasi että lautakuntaa poistamaan nimesi listasta. Jos sinulta puuttuu kurssisuorituksia, et ole ylioppilas eikä nimeäsi mainita listassa.

SYKSYN YO-KIRJOITUKSIIN OSALLISTUVIEN AIKATAULU

9.5.2023	Yo-info
5.6.2023	Ilmoittautuminen syksyn ylioppilaskirjoituksiin päättyy Niistä kokeista, jotka eivät kuulu oppivelvollisuuden laajentumisen määrittämään maksuttomuuden piiriin, lähetetään laskut kotiin kaupungin laskutuksen kautta kesä-heinäkuussa. Koekohtainen maksu on 34 euroa.
14.-18.8.2023	Ilmoittautuminen syksyn kirjoituksia edeltäviin tentteihin
4.-14.9.2023	Syksyn yhteishaku ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tammikuussa 2024 alkaviin koulutuksiin. HUOM! ammatilliseen koulutukseen ei järjestetä erillistä syksyn yhteishakua. Haku mahdollisiin keväällä alkaviin koulutuksiin tehdään suoraan oppilaitoksiin ns. jatkuvassa haussa.

KOEPÄIVÄT:

ma 11.9.	äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), lukutaidon koe
ke 13.9.	psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia
pe 15.9.	vieras kieli, pitkä oppimäärä
ma 18.9.	toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä
ti 19.9.	matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä

to 21.9.	uskonto, elämänkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto
pe 22.9.	äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), kirjoitustaidon koe suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -koe
ma 25.9.	vieras kieli, lyhyt oppimäärä
ke 27.9.	saamen äidinkieli ja kirjallisuus -koe

to 9.11. Ylioppilaskokeiden tulokset tulevat koululle ja opintopolku-palveluun.

Hakemus tarkistusarvostelun suorittamisesta tulee tehdä rehtorille 14 päivän kuluessa yo-tulosten saapumisesta. Maksu, jonka opetusministeriö on vahvistanut (50 euroa), pitää olla suoritettuna ja kuitti liitteenä hakemuksessa. Tarkista tilinumero ja tarkistusarvostelun hinta kansliasta.

ti 5.12. Ylioppilasjuhla koululla

Ohjeet koetilaisuuteen

Kaikki kokeet alkavat klo 9.00, kokoontuminen klo 8.15.

Älä jätä naulakkoon kokeen ajaksi rahaa tai muuta arvokasta.

Sähköisiin kokeisiin jokainen tuo oman koneen, hiiren ja kuulokkeet. Hiiren ja kuulokkeiden pitää olla langallisia (ei saa olla muistia eikä bluetooth-toimintoa). Tietokoneessa pitää olla vähintään yksi USB- ja RJ45- liitäntä. Kokelaan on testattava koneen toimivuus etukäteen. Käynnistystikun saat apulaisrehtorilta.

Pulpetilla on koulun puolesta kynä ja kumi sekä konseptipaperia muistiinpanojen tekemiseen.

Eväitä varten on jokaisella tuoli pulpetin vieressä. Muista, että eväspakkauksissa ja kääreissä ei saa olla tekstejä. Peitä tarvittaessa tekstit ennen kokeeseen saapumista.

Koska koetilaisuudessa ei saa puhua eikä kävellä ilman lupaa, noudatetaan seuraavia ohjeita:

-Jos pudotat kynän, kumin tms., nouse seisomaan. Et saa nostaa sitä itse, vaan valvova opettaja käy antamassa sen sinulle.

-Kun haluat käydä WC:ssä, laita konseptipaperi näytön suojaksi tai näytönsäästäjä päälle ja sen jälkeen nouse seisomaan pulpettisi viereen. Odota päävalvojan lupaa siirtyä sivuvalvojan luo, joka vie sinut vessaan (ovea ei lukita).

- Kun haluat poistua koetilaisuudesta (ei ennen kello 12:ta), päätä koe ja sammuta kone. Salista poistuessasi saat viedä mukanasasi vain omat tavarasi. Muistitikun, nimilapun ja konseptipaperit luovutat lähtiessäsi päävalvojalle.

Hakemukset koesuoritusta heikentävän syyn ottamisesta huomioon ylioppilastutkinnossa

Lausuntojen hankkimiseen tulee ryhtyä riittävän ajoissa, jotta hakemus tai lausunto voidaan lähettää lautakunnalle sen edellyttämän aikataulun mukaisesti. Syksyn kirjoitusten osalta hakemukset pitää toimittaa koululta ylioppilastutkintolautakuntaan **viim. 30.4.** ja kevään tutkinnon osalta **viim. 30.11.**

Tarkemmat ohjeet ovat nähtävissä ja tulostettavissa lautakunnan verkkosivuilta

www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-toimeenpano/erityisjarjestelyt

Kaikista yo-kirjoituksiin liittyvistä erityisjärjestelyistä ym. asioista voit aina kysyä lisäohjeita koululta.

Hakemus koesuoritusta heikentävän syyn ottamisesta huomioon ylioppilastutkinnossa tehdään kirjallisesti Ylioppilastutkintolautakunnalle. Koesuoritusta heikentävinä syinä otetaan huomioon:

- sairaus tai vamma
- kuulovamma
- näkövamma
- lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus
- erityisen vaikea elämäntilanne
- opetuskielen puutteellinen hallinta (vieraskieliset kokelaat).

Hakemus tehdään viimeistään silloin, kun kokelas ilmoittautuu tutkintoon ensimmäisen kerran. Hakemuksen voi tehdä myös hajautetun tutkinnon ollessa kesken, jos tarve havaitaan tutkinnon aloittamisen jälkeen.

Mikäli hakemuksessa haetaan erityisjärjestelyjä, tulee hakemuksen sisältää kokelaan henkilökohtainen opintosuunnitelma tai ne suunnitelman osat, joihin on lukiolain (714/2018) 28 § 2 mom. mukaisesti kirjattu tukitoimet koetilanteissa, tai muu selvitys haetuista tukitoimista. Lukio-opinnoissa tai muissa opinnoissa havaittu tuen tarve ja toteutetut tukitoimet ovat keskeinen peruste erityisjärjestelyiden tarvetta arvioitaessa. Mikäli kokelas ei ole saanut tukitoimia, hakemuksen selvityksessä tulee yksilöidä, miten koesuoritusta heikentävä syy vaikuttaa ylioppilastutkinnossa suoriutumiseen ja miksi erityisjärjestely on tarpeen kohtuullisen ja yhdenvertaisen aseman luomiseksi.

Lisäksi hakemukseen liitetään lukion lausunto haettavien erityisjärjestelyiden tarpeesta, toimivuudesta ja kohtuullisuudesta. Jos kokelaalla on ollut mahdollisuus erityisjärjestelyihin opintojen aikana, tulee lausunnosta käydä ilmi, onko kokelas käyttänyt näitä järjestelyitä ja ovatko ne olleet hänelle tarpeellisia. Muista hakemukseen tarvittavista liitteistä kerrotaan tarkemmin oheisessa kaaviossa ja luvussa 4 *Huomioon otettavat koesuoritusta heikentävät syyt*.

Lomakkeella, jolla haetaan sairauden, vamman tai vaikean elämäntilanteen huomioon ottamista ylioppilastutkinnossa, voi myös lähettää lääkärinlausuntoja tai muita puoltolauseita huomioon otettavaksi arvostelussa ilman, että hakee erityisjärjestelyjä. Heikentävä syy otetaan huomioon vain, jos kokelas on saamassa hylätyn arvosanan.

Kokelaan tai alle 18-vuotiaan kokelaan huoltajan hakemus

Mikäli hakemuksessa haetaan erityisjärjestelyitä

Henkilökohtainen opintosuunnitelma tai ne suunnitelman osat, joihin on kirjattu tukitoimet koetilanteessa
TAI
muu selvitys haettavista tukitoimista

Lukion lausunto haettavien erityisjärjestelyiden tarpeesta ja toimivuudesta

Lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus

- Lausunto, jossa
- NMI-testitulokset
  - Seulontatestitulokset
  - Opettajien lausunnot kokelaan työskentelystä oppilaineissa

Sairaus ja vamma

Lääkärinlausunto

- Kuulovamma: Äänes- ja puheaudiogrammi

Muut asiaan vaikuttavat lausunnot

Erityisen vaikea elämäntilanne

Erityisen vaikeaa elämäntilannetta koskeva lausunto

Mahdollinen lääketieteellistä diagnoosia koskeva lausunto

Vieraskielisyys

Lausunto, jossa

- Kahden opettajan arvio kokelaan vieraskielisyyden vaikutuksesta opintomenestykseen

Kaavio: Osat, joista hakemus koesuoritusta heikentävän synn ottamisesta huomioon ylioppilastutkinnossa koostuu.